

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קא.

עין משפט נר מצוה

כא א מיי פ"ח מהל' עי"ש הלכה י' סמג עש"ד טו"ש"י י"ד סי' קטט סעיף ה':
 כב ב מיי שם טו"ש"ע שם ועי' בכ"מ:
 בג א מיי שם הלכה י"א וסמג שם טו"ש"ע שם סעיף ו' וטו"ש"ע א"ח סי' שכת סעיף מה' ויבדל אלפס עוד נמסר למין דף רעו. וגם סמוך לסוף פ"ב צ"ב צננת ס"ט:
 כד ד ה טו"ש"ע א"ח סי' שכת סעיף מה' ויבדל אלפס שם:
 כה ו טו"ש"ע י"ד סי' קטט סעיף טו' ויבדל אלפס שם:
 כז ז ח מיי פ"ח מהל' שכת הלכה כח סמג לזון פה טו"ש"ע א"ח סי' שם סעיף ב':

תורה אור השלם

1. שמחה לאיש במענה פ"ו ו' ד' ד' קצתו מה טוב: משלי טו כב
2. ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך ודאשר בעיניך תעשה והאונת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמותי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך: שמות טו כו
3. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא: קהלת ז כ
4. בן שתים עשרה שנה מנשה בקלבו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו חפצי בת: מלכים ב כא

משום אדם: לוי על העין. שכן דרך לימן כלי מתכות על העין כדי לקרר העין. א"כ כגון שעושין לאדם שחש צנינו מקיפיים עינו צנצנת: כלי הניטל. כגון מפתח סכין וצנצנת: צדצר שדים. שכן עושין כשאוזנין שום דבר שואלין צנצנת שדים והם מגידים להם ואסור לעשות צנצנת משום ממנוח חפץ (ישעיה נח): אף בחול אסור. לשאול שדים דמפרש לקמן משום סכנה: כי הא דרז יאחק. היה שואל צנצנת שדים וצקס השד להזיקו ונעשה לו נס וצלעו הארו: סך ואחר כך ממשמש. הוי שני דבחול דרך לממשמש ואח"כ לסוך: שרי שמו. יש מעשה שדים ששואלין על ידי שמן וקרי להו שרי שמן והיינו שרי צוהן. ויש ששואלין צנצנת שדים על צילה וקרי להו שרי צינים: אלא שמצוין. לכן נמנעו מלשאלו בהן: לוחשים על שמן שצלי. אומן העושין מעשה שדים דרכן ללחוש על שמן שצדי שאינו מועיל לפיכך אדם יכול לקוח על ידו משמן שצדי ואין לחוש שמה נעשה צו מעשה שדים ואין צו סכנת השד: שף. סך שמן צפניו: לחמין. אצבעונות מלג"ץ: ויקא דחמט. רוח של אומן שד ששמו חמט אפי רואה צפנין שחמטך: חמה עוה יש צעולס. על עלמו היה אומר שפעס עליו המקוס והכניד חוליו: שכל זמן שהייתי רואה אס רבי שאין יינו מחמין וכו'. כלומר שהיתה הללחה צלל מעשיו: אמרתי קבל רבי אס עולמו. כל שכרו: רואה רבי צעור. ושכרו משתמר להצא לך אני שמח: מדינש"ס. מתקלקל ונעשה ללול מחמת חמימות: כלום חסרתי. שאתה אומר אני כוכל עונתי: שגלגל חמה בעולס הזה. ולא לעתיד שמאורות מתחדשות: חצינין יסורין. שמכפרין עליך: גס

שדעתו קצרה וטוב לב משתה תמיד זה שדעתו רחבה ויאמר ר' יהושע בן לוי כל ימי עני רעים והאיכא שבתות וימים טובים כדשמואל ויאמר שמואל שינוי וסת תחלת חולי מעיים תנו רבנן א הקורא פסוק של שיר השירים ועושה אותו כמין זמר והקורא פסוק בבית משתאות בלא זמנו מביא רעה לעולם מפני שהתורה חוגרת שק ועומדת לפני הקב"ה ואומרת לפניו רבונו של עולם עשאוני בניך ככבוד שמנגנן בו לצים אמר לה בתי בשעה שאוכלין ושותין במה יתעסקו אמרה לפניו רבונו של עולם אם בעלי מקרא הן יעסקו בתורה ובנביאים ובכתובים אם בעלי משנה הן יעסקו במשנה בהלכות ובהגדות ואם בעלי תלמוד הן יעסקו בהלכות פסח בפסח בהלכות עצרת בעצרת בהלכות חג בחג העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם שנאמר ודבר בעתו מה טוב: והלוחש על המכה וכו': אמר ר' יוחנן וברוקק בה לפי שאין מזכירין שם שמים על הרקיקה איתמר רב אמר אפילו נגע צרעת ר' חנינא אמר אפילו ויקרא אל משה תנו רבנן סכין וממשמשין בבני מעיים בשבת ולוחשין לחישה נחשים ועקרבים בשבת יומעבירין כלי על גב העין בשבת אמר רשב"ג הבמה דברים אמורים בכלי הניטל אבל בכלי שאינו ניטל אסור ואין שואלין בדבר שדים בשבת רבי יוסי אומר אף בחול אסור אמר רב הונא א (אין) הלכה כר' יוסי ואף רבי יוסי לא אמרה אלא משום סכנה כי הא דרב יצחק בר יוסף דאיבלע בארזא ואתעביד ליה ניסא פקע ארזא ופלטיה ת"ר סכין וממשמשין בבני מעיים

בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול היכי עביד רבי חמא ברבי חנינא אמר סך ואחר כך ממשמש רבי יוחנן אמר סך וממשמש בבת אחת תנו רבנן שרי שמן ושרי ביצים מותרין לשאול בהן [ב] אלא מפני שמכובין לוחשין על שמן שבכלי ואין לוחשין על שמן שביד לפיכך סכין משמן שביד ואין סכין משמן שבכלי רב יצחק בר שמואל בר מרתא איקלע לההוא אושפיזא אייתי ליה מישחא במנא שף נפקן ליה צימחי באפיה נפק לשוק חזיתיה ההיא איתתא אמרה זיקא דחמת קא חזינא הכא עבדא ליה מלתא ואיתסי אמר ליה ר' אבא לרבה בר מרי כתיב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך וכי מאחר שלא שם רפואה למה אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר ויאמר רבה בר בר חנה כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמר להן חמה עוה יש בעולם התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מושחן אמרו לו למה אתה מושחן אמר להן וכי מפני מה אתם בוכים אמרו לו אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה אמר להן כך אני מושחן כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמין ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין רובשנו מדביש שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו ועכשיו שאני רואה רבי בצער אני שמח אמר לו עקיבא כלום חיסרתי מן התורה כולה אמר לו לימדתנו רבינו כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ת"ר כשחלה ר' אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' מרפון ור' יהושע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא נענה ר' מרפון ואמר טוב אתה לישראל מטיפה של גשמים שטיפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה ר' יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי עקיבא ואמר חביבין יסורין אמר להם סמכוני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי שאמר חביבין יסורין אמר לו מנין לך אמר מקרא אני דורש בן שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלים [וגו'] ויעש הרע בעיני ה' וכתוב גם

שדעתו קצרה. משיס ללבו כל דאגות צדירו ודואג על כל מה שעמדי לנא עליו: רחצה. ואינו משיס ללבו דאגה כל כך. ל"א דעתו קצרה רגזן: והא איכא צנצנת וימים טובים. שאין לך עני צנצנת שאין לו מעדנים: שני וסם. משנה וסת ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול היינו תחילת חולי מעיים לפיכך אפילו צנצנת וי"ט רעים לו: ה"ג הקורא שיר השירים ועושה אותו כמין זמר. שקורא צנצנת אחרת שאינו נקוד צה ועושה אותה כמין שיר אע"פ שמשיר השירים הוא ועיקרו שיר אסור לעשותו כמין שיר אלא צקריאמו: הקורא פסוק צניס המשאווה צלל ומנו. צניס על יינו עושה שחיקומי צדצרי מורה וקורא פסוקים צקול רס לשחק צהס צני המשמה צלל אס אומרו צומנו על המשמה כגון שהוא יוס טוב ומוטל כוס צידו ואומר עליו דצרי הגדה ופסוקים מענינו של יוס מציא טובה לעולם: וצרוקק. שכן דרך מלחשים לרקק קודם הלחש ואסור להזכיר פסוק על הלחשים. ויש לחשים שדרכן לרקק אחריהם ואומר אותן צלשון לעו ומזכירין להם של צלשון לעו וא"ל רבי דמותר דאין אסור אלא לוחש אחר הרקיקה דנראה שמוכי השס על הרקיקה ועוד לא נאסר אלא צלשון הקודש אצל צלשון לא: אפילו נגע צרעס. אפילו לוחש (אחרי

האי) קרא דלית ציה שם שמים על הרקיקה שקורא נגע צרעת כי תהיה צלעס רפואה אל הכהן (ויקרא יג) לשם רפואה אין לו חלק לעולם הבא: ואפילו ויקרא אל משה. שאין צו לא חולי ולא נגע דאין ראוי ללחשו על המכה ואין מזכירו לשם רפואה אלא כסבור הוא להנצל בזכות דצרי תורה שהוא זכיר אסור ללוחשו: וממשמשין צמעיים. של חולה צנצנת ואין צק משיס רפואה דסיכה איתקס לשתי: ולוחשין על נחשים ועל עקרבים צנצנת. צנצנת שלא זיקו ואין צק שדעתו קצרה. משיס ללבו כל דאגות צדירו ודואג על כל מה שעמדי לנא עליו: רחצה. ואינו משיס ללבו דאגה כל כך. ל"א דעתו קצרה רגזן: והא איכא צנצנת וימים טובים. שאין לך עני צנצנת שאין לו מעדנים: שני וסם. משנה וסת ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול היינו תחילת חולי מעיים לפיכך אפילו צנצנת וי"ט רעים לו: ה"ג הקורא שיר השירים ועושה אותו כמין זמר. שקורא צנצנת אחרת שאינו נקוד צה ועושה אותה כמין שיר אע"פ שמשיר השירים הוא ועיקרו שיר אסור לעשותו כמין שיר אלא צקריאמו: הקורא פסוק צניס המשאווה צלל ומנו. צניס על יינו עושה שחיקומי צדצרי מורה וקורא פסוקים צקול רס לשחק צהס צני המשמה צלל אס אומרו צומנו על המשמה כגון שהוא יוס טוב ומוטל כוס צידו ואומר עליו דצרי הגדה ופסוקים מענינו של יוס מציא טובה לעולם: וצרוקק. שכן דרך מלחשים לרקק קודם הלחש ואסור להזכיר פסוק על הלחשים. ויש לחשים שדרכן לרקק אחריהם ואומר אותן צלשון לעו ומזכירין להם של צלשון לעו וא"ל רבי דמותר דאין אסור אלא לוחש אחר הרקיקה דנראה שמוכי השס על הרקיקה ועוד לא נאסר אלא צלשון הקודש אצל צלשון לא: אפילו נגע צרעס. אפילו לוחש (אחרי

שדעתו קצרה. משיס ללבו כל דאגות צדירו ודואג על כל מה שעמדי לנא עליו: רחצה. ואינו משיס ללבו דאגה כל כך. ל"א דעתו קצרה רגזן: והא איכא צנצנת וימים טובים. שאין לך עני צנצנת שאין לו מעדנים: שני וסם. משנה וסת ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול היינו תחילת חולי מעיים לפיכך אפילו צנצנת וי"ט רעים לו: ה"ג הקורא שיר השירים ועושה אותו כמין זמר. שקורא צנצנת אחרת שאינו נקוד צה ועושה אותה כמין שיר אע"פ שמשיר השירים הוא ועיקרו שיר אסור לעשותו כמין שיר אלא צקריאמו: הקורא פסוק צניס המשאווה צלל ומנו. צניס על יינו עושה שחיקומי צדצרי מורה וקורא פסוקים צקול רס לשחק צהס צני המשמה צלל אס אומרו צומנו על המשמה כגון שהוא יוס טוב ומוטל כוס צידו ואומר עליו דצרי הגדה ופסוקים מענינו של יוס מציא טובה לעולם: וצרוקק. שכן דרך מלחשים לרקק קודם הלחש ואסור להזכיר פסוק על הלחשים. ויש לחשים שדרכן לרקק אחריהם ואומר אותן צלשון לעו ומזכירין להם של צלשון לעו וא"ל רבי דמותר דאין אסור אלא לוחש אחר הרקיקה דנראה שמוכי השס על הרקיקה ועוד לא נאסר אלא צלשון הקודש אצל צלשון לא: אפילו נגע צרעס. אפילו לוחש (אחרי

א) כפזות קי: (מדריס לו) צ"ב קמו. ט) מדריס לו: ז) מסי' כלה. א) מסי' כלה. ד) נכס"ח: גוסס. ט) ויבדל אלפס איתא ר' יהושע, ו) שבעות טו: ו) ס"א ל"ג. ח) שנת קמו: ט) ויבדל ריב"ש צנצנת צ"ב גרסי' אולי צ"ל ופלטו הארו. ט) ויבדל אחר ד"ה שכלל. ט) ויבדל אחר ד"ה קנד: ד"ה ארבעה ויבדל ד"ה ויבדל ד"ה לא. ד"ה הדגים מלרין קלת ע"ש.

גליון הש"ס

גמ' ל' למדתו רבינו. בי אדם אין צדיק. ע"י שכתה על ע"צ מוסר. ד"ה ארבעה ויבדל ד"ה הרמ"א פ"ה צ"ב:

הנהגות הגר"א

[א] גמ' אין הלכה. נמקא מינת אפ"ן: [ב] שם אלא מפני נמקא מינת אלא וי"ב הרמ"א לא גרסינן:

לעזי רש"י

מלג"ץ. פצעים.

מוסף רש"י

שדעתו קצרה. משיס ללבו כל דאגות צדירו ודואג על כל מה שעמדי לנא עליו: רחצה. ואינו משיס ללבו דאגה כל כך. ל"א דעתו קצרה רגזן: והא איכא צנצנת וימים טובים. שאין לך עני צנצנת שאין לו מעדנים: שני וסם. משנה וסת ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול היינו תחילת חולי מעיים לפיכך אפילו צנצנת וי"ט רעים לו: ה"ג הקורא שיר השירים ועושה אותו כמין זמר. שקורא צנצנת אחרת שאינו נקוד צה ועושה אותה כמין שיר אע"פ שמשיר השירים הוא ועיקרו שיר אסור לעשותו כמין שיר אלא צקריאמו: הקורא פסוק צניס המשאווה צלל ומנו. צניס על יינו עושה שחיקומי צדצרי מורה וקורא פסוקים צקול רס לשחק צהס צני המשמה צלל אס אומרו צומנו על המשמה כגון שהוא יוס טוב ומוטל כוס צידו ואומר עליו דצרי הגדה ופסוקים מענינו של יוס מציא טובה לעולם: וצרוקק. שכן דרך מלחשים לרקק קודם הלחש ואסור להזכיר פסוק על הלחשים. ויש לחשים שדרכן לרקק אחריהם ואומר אותן צלשון לעו ומזכירין להם של צלשון לעו וא"ל רבי דמותר דאין אסור אלא לוחש אחר הרקיקה דנראה שמוכי השס על הרקיקה ועוד לא נאסר אלא צלשון הקודש אצל צלשון לא: אפילו נגע צרעס. אפילו לוחש (אחרי